

Lionel Obadia

Studia z Prawa Wyznaniowego 18 (2015): 43-64

**FLOATING TERRITORIES OF RELIGION(S): SHIFTING PARADIGMS,
ERRATIC THEORIES, AND VOLATILE REALITIES?**

Summary

This paper attempts to outline the issue of “territory”, and other related conceptual categories such as “space”, in religious studies. Based on recent as well as older publications, it critically addresses current debates on the ambiguous status of “territory”. In such discussions, the world is generally described in terms of cultural and religious flows, subjected to deterritorialization processes. However, relocating “space” and “territory” to the forefront of Social Sciences and Religious Studies is urgent, as evidenced empirically and theoretically: it appears that opposing the shifting paradigms of “deterritorialization” on the one hand, and “spatial turn” on the other, stems from epistemological inaccuracies, rather than from a solid ground of empirically-observed religious realities. Hence, this paper offers a series of critical rejoinders to the opposed paradigms of “deterritorialization” and “spatial turn” in religious studies.

Key words: territory, theories, globalization, modernity, deterritorialization, religion in public space, religious pluralism

**ZMIENNE TERYTORIA RELIGII: ZMIENIAJĄCE SIĘ PARADYGMATY,
BŁĘDNE TEORIE I NIESTABILNE REALIA?**

Streszczenie

Autor artykułu podejmuje próbę zarysu problemu „terytorium” i innych powiązanych kategorii pojęciowych, takich jak „przestrzeń”, w religioznawstwie. Na podstawie ostatnio wydanych jak i starszych publikacji, krytycznie odnosi się do bieżących debat na temat dwuznacznego statusu „terytorium”. W takich dyskusjach świat jest ogólnie opisany jako kulturowe i religijne przepływy poddane procesom deterytorializacji. Wymogiem współczesności jest jednak uczynienie z „przestrzeni” i „terytorium” pierwszoplanowych przedmiotów zainteresowania nauk społecznych i religioznawstwa, co znajduje uzasadnienie w racjach o charakterze empirycznym i teoretycznym. Wydaje się, że zmieniające się paradygmaty „deterytorializacji” z jednej strony i swego rodzaju „zwrot przestrzenny” z drugiej, wynikają z epistemologicznych nieścisłości, a nie z solidnej, empirycznie

potwierdzonej obserwacji rzeczywistości religijnych. Stąd też Autor formułuje szereg krytycznych ocen dotyczących przeciwnych paradygmatów „deterytorializacji” i „zwrotu przestrzennego”.

Słowa kluczowe: terytorium, globalizacja, nowoczesność, deterytorializacja, religia w przestrzeni publicznej, pluralizm religijny